

Modern Legatoteknik Del 1

Hybrid Picking för Rock och Fusion

Av Richard Lundmark

Introduktion

Välkommen till den första lektionen av fyra som behandlar Modern Legatoteknik för Rock och Fusion. Tekniken vi kommer behandla kallas "Hybrid Picking", och innebär att man använder både plektrum och fingrarna på höger hand för att slå an strängarna i kombination med traditionell legato i vänsterhanden. Detta är en teknik som funnits länge i musikstilar som *Country* och *Bluegrass*, men modern legatoteknik med Hybrid Picking är annorlunda även om det på ytan kan synas vara densamma. I denna serie lektioner kommer du lära dig både linjärt och arpeggiobaserat spel med Hybrid Picking.

De tre första delarna kommer innehålla både kortare, preliminära tekniska övningsexempel, samt längre sammanhållna exempel. Del fyra kommer att gå direkt på längre, mer avancerade exempel. Alla exempel knyter an till den inledande improvisationen, där du kan höra (och se) hur exemplen kan införlivas i faktisk improvisation. Håll i åtanke dock att jag där försöker hålla mig relativt nära "teknik-orienteringen" i lektionsserien, dvs. att jag spelar de flesta längre sekvenser i samma notvärde. I en live-situation skulle jag inte knyta samman fullt så långa sekvenser, då det då gärna låter just "teknik-övning" om spelet då.

Denna lektionsserie är således just tekniskt inriktad, och fokuserar inte på den varierade rytmik i spelet som krävs för improvisation i modern rock och fusion. Därför är alla exempel noterade i ett konstant notvärde (32-delar), med vare sig inlagda pauser eller växlingar mellan olika notvärden inom ramarna för samma tekniska figur (undantaget i del 4). Detta för att göra det lättare för dig som både elev och lärare att ta till dig den tekniska aspekten. I faktisk improvisation som stilmässigt funkar i rock och framförallt fusion, är som sagt notvärdesalterering en mycket central del av paketet, men är något som jag går in på in på i detalj i en separat lektionsserie.

Innan vi börjar vill jag dock be dig uppmärksamma följande; alla dessa övningsexempel spelas över en backingtrack i 80bpm, i Am (dorisk). Jag spelar dem först i 16-delar, och sedan i 32-delar. När DU övar dessa exempel rekommenderar jag inte att du *enbart* övar ett givet notvärde till en metronom för att öka hastigheten. Öva hellre i detta tempo (80bpm), över backingtracket, och öva på att kunna spela figurerna i vilket notvärde som helst, över ett trumkomp eller backingtrack, så att du HELA tiden får ett musikaliskt sammanhang och inte fastnar i "metronom-träsket" som jag brukar kalla det.

Notera även hur exemplen är noterade. Då dessa exempel spelas i 32-delar så innebär det att de inte "fullföljs" exakt på ett taktslag (då många spelas i 6-notssekvenser som oftast noteras i trioler), utan ibland kanske vänder inom loppet av 3/4-delar, eller 7/16-delar. Jag har dock valt att notera endast själva "teknik-idén", oavsett om den är betydligt kortare än en vanlig 4/4-takt. Tanken är dock att du skall spela exemplen runt, runt, och således inte kommer infoga de pauser som jag noterat för att fullfölja takten.

När du ser exemplen spelas i videolektionen så förstår du hur jag menar. Detta helt enkelt för att du annars skulle se exempel som skulle behöva noteras över flera takter för att de ska gå jämt upp i takten. Alternativet att notera olika taktarter såsom 3/4, 7/16 osv. ser jag som onödigt förvirrande, tanken är att du skall "räkna" 4/4 även om exemplen inte faller jämt över taktslagen. Detta är faktiskt väldigt bra ur övningshänseende, då du i större utsträckning tvingas "känna" notvärdet. Det är än en gång enbart av notationstekniska skäl jag har valt att göra på det här viset.

Du kan ta en trummaskin eller liknande, sätta tempot på 120bpm, och spela 16-delar och därifrån öka hastigheten med detta notvärde. När du sedan klarar av att spela t.ex. 16-delar i 140bpm, kan du halvera tempot till 70bpm och öva 32-delar. Du kommer då spela samma inbördes hastighet i exemplet, MEN då du dubblerat notvärdet i förhållande till tempot, så kommer taktslagen att falla på andra ställen, och det kommer ställa högre krav på din timing.

Det är alltid bättre att öva på detta sätt än enbart med en metronom och ett notvärde. I slutändan vill du ju kunna använda dessa exempel OAVSETT tempo på det du spelar över eller hur? Då måste du klara av att konvertera dem till olika notvärden i relation till det tempo du spelar över.

En metronom är ett excellent verktyg för att öva ett *givet* notvärde i allt högre hastighet, men oftast slutar det med att eleven endast övar varje exempel i det notvärde det står noterat och till slut enbart lär sig använda exemplen i sin tekniskt bekväma maxhastighet. Nedan kommer du få läsa mer om varför detta kan funka bra i många rockstilar, men även varför det i modern rockbaserad fusion är att skjuta sig själv i foten!

Använd ditt eget omdöme i ditt övande och var ärlig mot dig själv när du känner att du har tillräckligt flyt i grundtekniken för att kunna släppa metronomen och börja göra musik av det!

Skillnader mellan Hybrid Picking och andra tekniker:

Till att börja med så håller man högerhanden mer "kompakt" och tigare mot strängarna, för att lättare kunna dämpa oönskade strängljud vid snabbare passager. I country och bluesgrass som exempel, så spelar man oftast med ett rent ljud. Då blir dämpandet av oönskat strängljud inte lika centralt, eftersom strängarna inte tenderar att ringa ut lika starkt som med dist. En annan skillnad är att man i dessa musikstilar många gånger vill att strängar ska ringa ut tillsammans för att skapa bland annat "Lap-Steel" liknande effekter.

Vid modernt rock och fusion spel så improviserar man oftast mer linjärt, dvs. en ton efter en annan och med dist. Då är det viktigt att strängarna inte ringer ut tillsammans som ackord och "brötar" ihop ljudbilden. Har du tidigare spelat country eller klassisk gitarr kommer du ha fördel av den koordination och teknik du redan tillskansat dig för högerhanden, men det är ändå en helt annan spelkänsla med denna teknik, och något som kommer kräva en hel del övande (som med alla andra nya tekniker).

Jag bör också nämna att du inte behöver ha naglar på högerhanden för att kunna använda denna teknik. I vilket fall behöver du alls inga långa naglar. Tack vare högerhandens "tightare/mer slutna" position mot strängarna kan för långa naglar faktiskt vara ett hinder. Däremot blir det en skillnad i anslag, tonbildning och "känslan" av tekniken beroende på om du slår an strängen med fingernageln eller fingertoppen. Överlag skulle jag rekommendera att du åtminstone har någon millimeter nagel att slå an med då det ger både bättre kontroll och en jämnare ton mellan nagel och plektrumanslag, men experimentera gärna för att se vad som passar just dig bäst.

Bakgrunden till tekniken

Om man ser bakåt efter källan till den moderna legato-approach jag kommer presentera i dessa lektioner så kan man säga att den Australiensiske fusiongitarristen *Brett Garsed* var den som populariserade tekniken, och fortfarande ses som en av dess främsta pionjärer och utövare. Han var på intet sätt först, men däremot först med att popularisera tekniken. På samma sätt som t.ex. Eddie Van Halen inte var först med Tapping-tekniken, men ses som "den förste" på grund av det genomslag han gjort (vinnaren skriver historien och allt det).

Fördelarna med att använda Hybrid Picking i improvisation

Det finns många förtjänster med Hybrid Picking, men främst har det en teknisk och en rytmisk fördel. Rent tekniskt så innebär användandet av Hybrid Picking att du kan spela mer komplicerade figurer både linjärt och arpeggierat än vad du kan med vare sig ren legato eller picking, samt väva ihop detta till ett mer sammanhållet och flytande spel.

Rytmiskt så innebär det att du får en betydligt större rytmisk "medvetenhet" i ditt spel. Tänk så här; När du kompar, vare sig det rör sig om hårdrock, blues, funk eller fusion, så sitter rent mekaniskt din rytmkänsla till största delen i högerhanden. Det är den som rent tekniskt ger dig ett förhållande till tempot och notvärdena du spelar.

När du spelar ren legato så är detta förhållande mycket mer flytande, och man ser väldigt ofta rockgitarrister "flyta" över tempot, i det hänseendet att de inte spelar ett specifikt notvärde som är ticht i relation till tempot/beaten de spelar över. Joe Satriani och Steve Vai är två gitarrister som i mångt och mycket lirar just på detta vis i sitt legatospel, Yngwie Malmsteen likaså när han kör mer legatobaserat spel. Det skall understrykas att detta inte är något som är "fel". I den musikstilen är det snarare regel snarare än undantag. I modernare rock, funk och fusion är dock tightare spel med specifika notvärden i relation till tempot normen. Dvs. att t.ex. spela som Yngwie över en modern funk-fusion låt, låter lika stilmässigt fel som att lira snortighta notvärden över en Yngwie-låt.

Detta innebär att man istället för t.ex. 8 toner över ett taktslag (32-delar) spelar ett ojämnt antal toner, säg t.ex. 11, och även att dessa 11 toner inte heller nödvändigtvis har samma inbördes relation, dvs. att de i sig själva är tichta i förhållande till varandra (det är alltså inte alltid så enkelt som att man spelar t.ex. 32delar i 140bpm över en låt i 120bpm).

Något enklare uttryckt så rör man sig upp och ner i hastighet oavsett tempo man spelar över, hela tiden i ett "tekniskt bekvämt tempo". Detta funkar ypperligt i många rock-stilar, och även som tillfälliga inslag i modern Rock och Fusion. Men, som stapelvara i ditt spel funkar det mindre bra, utan du bör hela tiden sträva efter att alterera dig på rytmiskt intressanta sätt likväl som tonalt.

Att improvisera med Hybrid Picking innebär att du kombinerar det flytande soundet från legato med ett ökat antal anslag med högerhanden och därför lättare kan strukturera ditt spel rytmiskt, och "känna" rytmiken i det du spelar på ett helt annat sätt än med traditionell legato.

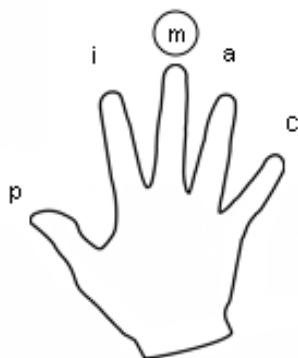
Efter denna introduktion till ämnet i stort så är vi redo att börja tackla de faktiska lektionsexemplen i denna första del. Dessa exempel kommer samtliga att vara baserade på den A Doriska skalan. Detta då just Doriskt modus är så förhärskande i modern rock och fusion, och följaktligen en utmärkt skala att bekanta sig med redan från start! A dorisk skala är en molldominant skala med stor sext, dvs. skalformlen 1,2,b3,4,5,6,b7, eller A,B,C,D,E,F#,G.

Något jag ser som ytterst viktigt i ALLT övande, oavsett om det är ren teknik eller mer improvisationsorienterat övande, är att du alltid spelar dina exempel över ett ackord eller lämpligt backingtrack för att hela tiden lära dig höra skalans sound i praktiken. Tycker du att backingtracket jag använder mig av i lektionsserien går i fel övningstempo för dig, kan du om du har tillgång till ett notationsprogram eller inspelningsprogram med fördel spela in t.ex. ett statiskt Am7, eller Am9 (till ett trumbeat) och använda detta som underlag för dessa övningar. Många uppspelningsprogram, som t.ex. VLC-player (vilket är gratis och spelar så gott som alla format) stödjer tempoändring med bibehållen tonhöjd. Så vill du spela över backingen i annat tempo, testa det. Med en sådan spelare kan du dock inte bestämma specifikt vilket tempo du vill ändra till. Då får du gå till lite mer avancerade program så som Slow-me-down eller liknande.

Då så! Nog kring förberedelser och bakgrunder! Nu kör vi igång med lektionsexemplen!

Vi ses på nästa blad!

Guide för högerhandens fingrar

Inledande teknikexempel 1

I detta exempel har vi en 6-notsfigur i A dorisk (eller G Jonisk) som upprepar sig runt, runt. Du börjar med att slå an den första tonen, C på G-strängen, med högerhandens långfinger. När du sedan byter till D-strängen med vänstra handens lillfinger så slår du an denna ton med ditt plektrum, och väljer alltså inte att använda en "hammer-on från ingenstans" vilket vore det vanliga i normalt legatospel.

Exemplet är som tidigare nämnts noterat i 32-delar, men jag vill även att du spelar det i både 16-delar, samt i 8-delstrioler och 16-delstrioler. Att spela exemplet i olika notvärden innebär att du lär dig "känna" notvärdet och inte alltid behöva ett taktslag att förhålla dig till för att känna var i sekvensen du är.

Du bör även experimentera med att dämpa linjen med din högra hand, då som jag ovan nämnt Hybrid Picking har en mycket tightare hållning i högerhanden. Detta är även ett utmärkt sätt för dig att lära dig känna var brytpunkten mellan dämpade och odämpade strängar ligger. Att ha full kontroll på högerhanden, inte bara med anslag utan även dämptekniskt kommer bli allt viktigare ju mer avancerade våra exempel blir i denna serie.

Utöver detta så kommer du när du spelar linjen dämpat snabbt att märka om du har en jämn attack och styrka i dina anslag. De toner du slår an med plektrum/finger skall vara i samma nivå som de du enbart kör legato på. Många ggr så märker vi inte att vi har ojämnheter i vårt legatospel förrän vi testar denna muting-teknik. Observera att jag med detta enbart avser att du skall testa på de strängar du faktiskt *spelar* på, alla övriga strängar (lägre och högre) skall **ALLTID** vara dämpade fullt ut. Detta onoterade "ex.1.b" visas i videon.

Ex.1

The musical notation consists of a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. The melody is written on a single staff with a series of eighth notes. Below the staff, there are four measures of guitar tablature for the top two strings (T and B). The first measure has a circled 'm' above it. The tablature shows the sequence of frets: 5-9-7-5-7-9 for the first four measures, with a double bar line at the end.

**play
along.se**

Videolektionen hittar du på
www.playalong.se

© 2011 playalongmusic.com

Inledande teknikexempel 2

I detta exempel utgår vi från Ex.1, men lägger till en "vändning" i mitten. Här kommer du alltså få öva extra på just bytet mellan strängarna, och i samma veva bytet mellan plektrum och finger.

Ex.2

5 9 7 5 7 9 5 9 5 9 7 5 7 9

Exempel 3

I detta exempel utgår vi än en gång från exempel 1, men låter denna gång starttonen i varje figur som slås an med fingrarna börja på en ny sträng, därigenom gör vi om det till en stringskippling-övning, något som är en ypperlig applikation med Hybrid Picking!

Här ser du också att vi för första gången börjar använda oss av mer än ett finger på höger hand. I den första delen, där vi slår av C på G-strängen använder vi oss av långfingret. Men som du sedan ser när frasen börjar om, så slår vi an tonen E på B-strängen med ringfingret, och likaså när vi slår an A på E-strängens femte band.

Ex.3

5 9 7 5 7 9 5 9 7 5 7 9 5 9 7 5 7 9

Exempel 4

Då var det dags för det avslutande exemplet i denna första del. Här väver vi ihop de inledande teknikexemplen både uppåtgående och nedåtgående i A Dorisk skala. I den uppåtgående rörelsen (uppåt i tonhöjd är vad som avses) i skalan använder jag enbart nedslag med plektrumet och genomgående enbart långfingret på höger hand. Nedåtgående ser vi samma rörelsemönster fast omvänt. Här växlar jag dock mellan nedslag och uppslag med plektrumet.

Detta mönster är inte ristat i sten, jag kunde lika gärna ha använt enbart uppslag. Dock så finns det en anledning till denna notation. Dels för att det i rent teknikövningssyfte är bra att du övar på att växla mellan ned- och uppslag. Mycket av målet med dessa övningar är att göra högerhanden "second nature" så att den gör vad som krävs, när helst det krävs, utan medveten tanke. För det behöver du vara lika bekväm i alla plektrumrörelser, oavsett om det är upp, ner, inside eller outside picking.

Till slut vill jag nämna vikten av att du testar alla dessa exempel i alla typer av skalor och positioner över halsen. Annars spelar det ingen roll hur väl du kan spela dessa exempel, du kommer ändå inte att kunna utnyttja teknikens koncept fullt ut i improvisation om du inte är fri att röra dig över hela gitarren och utnyttja den helt och fullt.

Ex. 4

Med det avslutar vi första delen i denna serie. Vi ses i del två, där vi kommer utveckla det linjära konceptet till att omfatta mer avancerade modala skalor, samt inkorporera den traditionella legatotekniken för ett ännu mer omfattande teknikkoncept med målet att "frigöra" dig tekniskt på gitarren!

Stay Groovy!
/ Richard Lundmark